

DUMREICHER, JOHANN VON

De Unione Medicinae Et Chirurgiae

Congregationis Mechitaristicae
Vindobonae
1838

EOD – Millionen Bücher nur einen Mausklick entfernt! In mehr als 10 europäischen Ländern!

Danke, dass Sie EOD gewählt haben!

Europäische Bibliotheken besitzen viele Millionen Bücher aus der Zeit des 15. – 20. Jahrhunderts. Alle diese Bücher werden nun auf Wunsch als eBook zugänglich – nur einen Mausklick entfernt. In den Katalogen der EOD-Bibliotheken warten diese Bücher auf Ihre Bestellung - 24 Stunden täglich, 7 Tage die Woche. Das bestellte Buch wird für Sie digitalisiert und als eBook zur Verfügung gestellt.

Machen Sie Gebrauch von Ihrem eBook!

- Genießen Sie das Layout des originalen Buches!
- Benutzen Sie Ihr PDF-Standardprogramm zum Lesen, Blättern oder Vergrößern. Sie benötigen keine weitere Software.
- *Suchen & Finden*: Mit der Standardsuchfunktion Ihres PDF-Programms können Sie nach einzelnen Wörtern oder Teilen von Wörtern suchen.*
- *Kopieren & Einfügen* von Text und Bildern in andere Anwendungen (z.B. Textverarbeitungsprogramme)*

* Nicht in allen eBooks möglich.

Allgemeine Geschäftsbedingungen

Mit der Nutzung des EOD-Services akzeptieren Sie die allgemeinen Geschäftsbedingungen. Die Benutzung erfolgt ausschließlich für private nicht kommerzielle Zwecke. Für alle anderen Zwecke kontaktieren Sie bitte die Bibliothek.

- Allgemeine Geschäftsbedingungen in Englisch: <http://books2ebooks.eu/odm/html/muw/en/agb.html>
- Allgemeine Geschäftsbedingungen in Deutsch: <http://books2ebooks.eu/odm/html/muw/de/agb.html>

Weitere eBooks

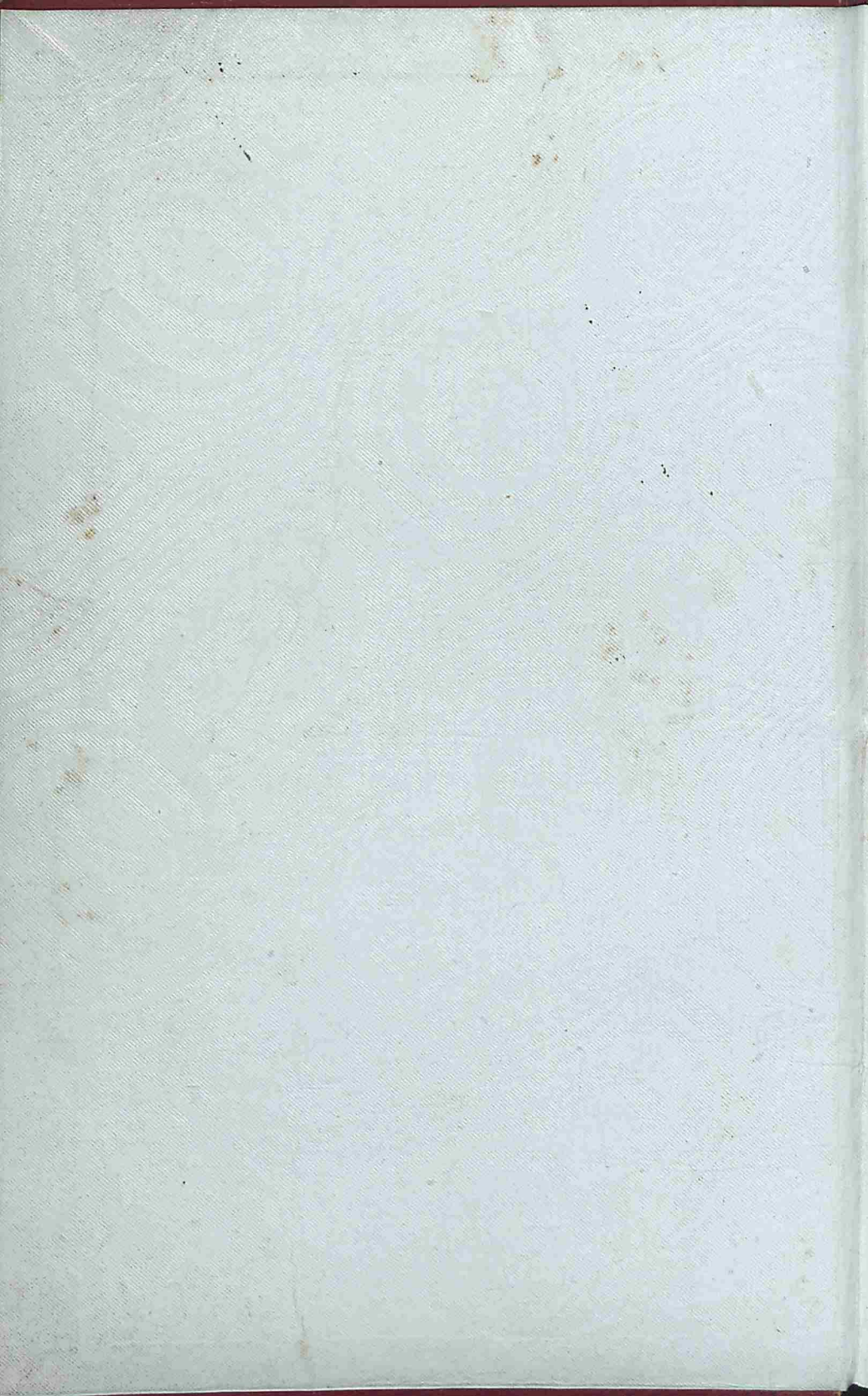
Schon über 30 Bibliotheken in mehr als 12 europäischen Ländern bieten diesen Service an.

Finden Sie weitere Bücher zur Digitalisierung: <http://search.books2ebooks.eu>

Mehr Information: <http://books2ebooks.eu>

Institut für Geschichte der Medizin
Wien

D 2355a

W 5109

DISSERTATIO

IN

UNIONE

MEDICINAE ET CHIRURGICAE

IN

UNIVERSITATE VINDOBONENSIS

DE

PHYSIOLOGIA

DE

RESPIRATIONE

DE

UNIVERSITATE VINDOBONENSIS

DE

DE

UNIVERSITATE VINDOBONENSIS

DE

DE

UNIVERSITATE VINDOBONENSIS

DE

DE

DE

DE

VINDOBONAE

DE

MANUSCRIPT

U M I O U
LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF MICHIGAN

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY

DISSERTATIO

INAUGURALIS MEDICO-CHIRURGICA

DE

U N I O N E
MEDICINAE ET CHIRURGIAE,

QUAM CONSENSU ET AUCTORITATE

ILLUSTRISSIMI AC MAGNIFICI

DOMINI

PRAESIDIS ET DIRECTORIS,

PERILLUSTRIS AC SPECTABILIS DOMINI

DECANI,

NEC NON

CLARISSIMORUM AC CELEBERRIMORUM

D. D. PROFESSORUM,

PRO

DOCTORIS MEDICINAE LAUREA

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME OBTINENDIS

IN ANTIQUISSIMA AC CELEBERRIMA

UNIVERSITATE VINDOBONENSI

PUBLICAE ERUDITORUM DISQUISITIONI SUBMITTIT:

Joannes Dumreicher nobilis ab Oesterreicher,
Tergestinus.

In Theses adnexas disputabitur in Universitatis aedibus
die . Decembris, anni 1838.

VINDOBONAE,

TYPIS CONGREGATIONIS MECHITARISTICAL

D 2355a

„Irrthum verlässt uns nie, doch zieht ein höher Bedürfniss
Immer den strebenden Geist leise zur Wahrheit hinan.“

Göthe.

PIIS MANIBUS

A VI OPTIMI

PIETAS ET GRATITUDO

NEPOTIS.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

§. 1.

Scientia medica, si finem consideraverimus, quem res publica adsequi jubet, est summa omnium cognitionum, quae ab individuis huic fini a republica destinatis (medicis) applicatae, sanitatem civium conservare et perditam restituere valent.

Relate ad duplex istud munus ars medica in Hygieinam discedit et Jatrikem propriam; relate ad artem faciendam autem in universalem, cujus praecpta saluti omnium civium prospiciunt — medicina publica; et in specialem, quae legibus suis singulorum medicorum ope singulorum civium salutem conservat et restituit — improprie medicina practica dicta. — Objectum medicinae est igitur homo, et quidem sphaera ejus somatica; — sphaera autem psychica ea solummodo ratione, quatenus hujus aberrationes in relationibus vita physicae mutatis suum agnoscunt fontem. — Accuratam hinc cognitionem objecti, circa quod omnia medici conamina versantur, omniumque hujus objecti functionum medicinam facienti prae caeteris esse necessariam, sua sponte liquet. Haec cognitio vero non nisi profundo cardinalium artis medicae doctrinarum studio acquiritur, quae sunt: doctrina, quae hominem in statu sano, ab ejus generatione ad mortem usque considerat —

Physiologia; — doctrina, cujus objectum est vita hominis morbosa — Pathologia; — ars, quae cognitionibus e prioribus disciplinis desumptis utitur pro restituenda hominum pessumdata salute — Therapia; — nec ullus certe medicorum, nisi nequam aut rationis lumine orbis, contendet, absque laudatis doctrinis aliquid praestari posse pro generis humani salute.

Nusquam e medicinae data definitione ea emergit partium componentium oppositio, qua divisio in medicinam strictiori sensu, seu morbos internos sanandi artem, et chirurgiam, seu medicinam externam, sanciretur; nec physiologiae, nec pathologiae, nec therapiae generali, quae basim fundamentalem utriusque constituunt artis, haec innititur divisio. Medicina enim et chirurgia filiae sunt ejusdem matris — necessitatis; ubera ipsis praebet eadem nutrix — experientia; alumnae sunt ejusdem educatricis — philosophiae.

§. 2.

Verum in utroque ingentis illius undique clausae morborum catenae extremo diversitas exurgit insignis rationis modique adparendi. — Organismus enim vel in suis attributis somaticis nonnisi seu physicis, quoad continuitatem vel quoad contiguitatem partium laedi potest ita, ut certi adparatus mechanici, quibus organa adfecta solummodo in attributis suis physicis adgrediuntur, sufficiant ad normalitatem reducendam; vel morbus exoritur, cujus momentum primitivum in intemperie et discordia virium radicator, quin initio saltem mutationes somaticae, per plasticitatem abnormem se manifestantes, anim-

adverti possint; morbus inquam, qui remedia exposcit, quae totum organismum in suis relationibus chemico vitalibus vel mere dynamicis eo percellunt modo, ut eorum effectus ope vis vitalis ad reactionem provocatae a vitae focus ad laesa diffundantur organa. — Huicce oppositioni morborum, quoad modum in vehiculo temporis et spatii adparendi, divisio innititur in morbos dynamicos, seu internos, seu medicos; et organicos, seu externos, seu chirurgicos. Attamen limites certi ac absoluti nunquam statui possunt; laesiones enim relationum physicarum vitalem provocant reactionem, quo facto universus in processum morbosum implicatur organismus; pari passu et morbi dynamici plasticitate abnormi ac producto saepe finiunt materiali.

§. 3.

Remedia, quibus ad morbos debellandos utimur, a nonnullis in medicamina et aëuxilia mechanica, manibus scilicet opiferis administrata, dispescuntur. — Medicinam inde scientiam dicunt, quae morbos medicaminum potentiae cedentes curat; — sanandi artem autem, quam manus per se vel adparatum mechanicorum auxilio praestat, chirurgiam adpellant. Ast quodlibet remedium ea sub conditione tantum ad sanationis processum conferre valet, quatenus internam organismi activitatem sollicitat; — plurimi morbi interni absque remediis externis seu chirurgicis, uti: hirudinibus, venaesectione, paracentesi, moxis, acupuncturis et sic porro; chirurgici absque diaeteticis et remediis e pharmacologiae penu depromptis sanari nequeunt.

§. 4.

Oppositionem inter morbos externos et internos, inter locales et universales absolutam non existere, et quemlibet morbum internum dici posse, quum vitae (quam certe nemo rebus accensere audebit externis) qualitas alienata essentiam omnis efficiat passionis, sat evictum est; nec ex medicaminum varia agendi ratione firmum divisionis in medicinam et chirurgiam principium depromi, hinc ipsam divisionem fulcris destitutam, sustentari non posse, ac infirmam corruere cuique patebit.

§. 5.

Medicinam nonnisi per complexum omnium cognitionum, quarum ope salus hominum vel conservatur vel restituitur, ad scientiae dignitatem evehi, e definitione ipsa sponte profluit. Necessitati unionis medicinae et chirurgiae, ubi a scientifico eas consideraveris momento, parcus quoque medicorum eruditorum numerus arridebat; nam medici sagacissimi omnis aevi, chirurgiam, principii medicinae destitutam, ab arte ad rude delabi opificium contendebant, minime tamen perspicientes eodem tempore miseram medicinae, experientia et auxiliis a chirurgia petitis orbae, quoad theoriam et quoad praxim, conditionem. — Ut in organismo vasorum et nervorum systemata, licet externe divisa adpareant, interne tamen intime conjuncta sunt, et vasa nervis animantur, nervique nutriuntur vasis; ita quoque medicina et chirurgia se invicem explent, illustrant, animant.

Chirurgi illi, qui tamquam generis humani benefactores jure celebrantur, quorum nomina merito glo-

riae splendore circumfunduntur, medicinae quoque navarunt operam, etsi medicinae doctoris laurea eorum tempora nunquam coronaverit; non enim nomen, sed cognitio, iudicium, et experientia medicum faciunt.

§. 6.

Unio medicinae et chirurgiae autem, quoad medicinam faciendam, fere semper atroci ansam praebuit controversiae, et minori adhuc jure, quam scientifico sub respectu. Nam medicina in theoria separari, cancellis etsi fictis circumscribi et in auditorum emolumentum seorsim explanari potest; — in rerum natura econtra omnia confluunt atque intimo juncta nexu in unum finem conspirant. In theoria morbi e. g. fractura vel depressio ossium cranii, hernia incarcerata, chirurgiae; encephalitis, hepatitis, omentitis, enteritis, peritonaeitis medicinae adscribuntur foro et segregatim tractantur; in praxi unitae occurrunt, atque dubium certe afflictis praestabis auxilium, respectu unius alteriusque simul non habito; nam nec trepanatio, nec herniotomia, nec methodus antiphlogistica, nisi conjunctae, aegrum orci faucibus eripere valebunt. Nonne etiam psychologia varias mentis et animi distinguit facultates? Nonne physiologia unicuique organismi systemati certam attribuit distinctamque actionis sphaeram? Si vero homo vitam agit, quis amplius efficientiam animae, corporis, singularum mentis et animi facultatum et singulorum organismi systematum sejunctam, securis oculis persequi et utriusque factoris, quam ad vitam producendam adfert, symbolam tuto distinguere valet? Absque anima corpus, absque corpore anima vitam humanam non amplius sustentat! Eadem quoque rela-

tio medicinae et chirurgiae interest quoad artem faciendam.

§. 7.

Unum istud et indivisum medicina et chirurgia eo constituebant tempore, quo *Hippocrates* vitam degit; atque Celso affirmante *Hippocrates*, pater universae scientiae medicae, chirurgiam magis, quam ejus praecessores excoluit. Aevo autem, quo Celsus vixit, medicinam jam in diaetaeticam, pharmaceuticam et chirurgiam divisam cernimus, quae divisio ad nostra usque tempora, paucis solum exceptionibus, imperium exercuit suum. — Haec separatio non solum in necessario peculiari progressu evolutionis et culturae mentis humanae, sed in relationibus quoque externis divisioni faventibus suum agnoscit fontem. Omnes causae divisionem provocantes et foventes vel ab institutionibus et legibus a civitate sancitis, vel e publicis originem ducebant aerumnis, vel opinioni singulorum virorum et populorum, vel avaritiae, invidiae, inertiae medicorum, vel certis individuis relationibus utriusque doctrinae addiscendae infaustis sunt adscribendae; quae causae omnes aut sublatae sunt, vel adhucdum persistere videntur, nostramque eo magis merentur attentionem, quatenus removendae sunt, aut amoveri nequeunt.

Mei nunc est, causas jam sublatas enarrare, earumque cum effectibus suis nexum dilucidare; persistentes autem ponderare, judicare et pro viribus enervare, ut unionis possibilitas inde eluceat; tandemque ultimum, qui mihi superest passum emetiri, gratos nempe ex doctrinarum unionem pro scientia ac

civium salute prodeuntes fructus ad oculum demonstrare.

§. 8.

Quum omnia, quae scientiae medicae historiographi de medicinae et chirurgiae sejunctione narant, eo colligamus scopo, ut momenta istius revolutionis causalia patefiant, certe sequentia, qua principalia agnoscere debent:

Primo: Parcus medicorum numerus tempore, quo gymnasia floruerunt Graecorum.

Gymnasia virium corporis evolvendarum ac exercendarum, et salutis roborandae causa fuere instituta; exercitia athletica autem magnam laesionum externarum copiam pedissequam habuisse, extra dubium est. Parcus et insufficiens fuit medicorum numerus, et hi pauci mollitie seducti chirurgiae minorem navarunt operam; inprimis aetate proveciores operationes manu praestandas junioribus tradiderunt, et consiliariorum officio fungi praeferebant. Facile hinc erit explicandum, quod ex Oribasii dictis patet, chirurgiam nempe a medicis relictam, servorum, in gymnasiis variis fungentium muneribus, curae traditam fuisse, quibus magnam in his rebus dexteritatem adipiscendi luculentissima erat occasio. — Apud Romanos luxuria depravatos haud minor medicorum urgebat parcitas; adridebat quoque iis, aere servos graecos sibi adquirendi, quorum patroni nonnullas operationes medicas ipsis commiserant. Lucri fames omni ex regione adpellabat servos et libertinos intra Romae agros, ubi fama et pecunia coronabantur; nec mirandum, si talis pestis, ut historia narrat, serius e Roma ex-

pulsa fuerit, atque chirurgia vilibus adnumeraretur muneribus.

§. 9.

Secundo: Praejudicatae opiniones et caeremoniae sacrae, quae ante saecula dominabantur.

Romani, quorum servi tantummodo hominesve infimae classis chirurgiam exercuerant, unumquemque medicorum chirurgiae operam navantem istis aequiparare non haesitarunt; medici vero, vel ex injusta erga opinionem publicam veneratione, vel ex nimio vitae mollis studio, inconcinnas populi ideas evertere noluerunt. Imo ipse medicorum hujus aevi heros, *Galenus*, morum tunc regnantium severitate contactus, chirurgiam deseruit, quam in patria optimo coluerat eventu, ne perennem famae patieretur jacturam, et a populo invidiaque medicorum Romanorum turpi traderetur ignominiae. — Quod ab initio necessitas adduxerat, et praeejudicatae populi opiniones medicorumque mollities confirmaverant, nequaquam corrigi potuit temporis subsequenteris fanaticismo. — Regnis enim Graecorum et Romanorum collapsis, nec Arabi, nec monachi in occidente vitam degentes, ad quos tunc temporis artis cultum pervenisse scimus, chirurgiae studium, hucusque valde neglectum, ad altiore perfectionis gradum extollere valebant; eo minus, quia mores Arabum, et interdicta monachorum ecclesiastica chirurgiae ultima auctoritatis vestigia magis magisque evertere contenderunt. Quid est chirurgia absque anatomia? Arabis autem cadaverum dissectio erat interdicta. Qualis chirurgiae cultura a monachis fuit expectanda, qui claudican-

te caeterum eruditione ornati, edicto anno 1131 Remis edito, quo in hominum salutem sanguinem fundere ipsis vetatum fuit, ultima adhuc perdiderunt artis suae adminicula? Scientia a monachis quidquam saltem pollentibus derelicta et a viris plane rudibus exercita in ruinam collabi fuit coacta.

Eo majori honore quisque, qui scientiam fervente colit animo, fastum celebrabit diem, quo Imperator Fridericus secundus scholae Salernitane mandatis sequens addidit: „Medici, ut summis ornentur privilegiis optatis, absolutis philosophiae et medicinae studiis, chirurgiae quoque operam navare debent.“ Mox vero fundamenta, quae Imperatoris clementia et sapientia posuerant, quibusque superstructa reflorescens chirurgiae cultura speranda fuit, ab imo eversa et concussa jacebant Bonifacii VIII. edicto, quo necroscopiae vetabantur. Scientiam tali pacto omni vindice carentem, e facultatum medicarum aedibus expulsam, pauci tantum coluerunt, eamque tueri perseverarunt, donec incluta Parisiorum Academia exulem excepisset, et receptam novo auctoritatis honore exornasset.

§. 10.

Tertio: Bella, quibus regnantibus frequentissimis medici officiis accensenda est sanatio laesionum externarum, quae hinc cognitionem morborum chirurgicorum, eosque sanandi artem praeprimis expostularunt. Jam Cyrus pater, Philippus, Macedoniae rex et Alexander magnus medicos castrenses crearunt, et libri *Hippocratici* „de medico“ auctor lege et consuetudine sancitum esse, chirurgos juvenes exercitus

sequi bellum ducentes, affirmat. Ast ipse medicus castrensis non chirurgiae tantum, sed medicinae quoque studiis ornatus sit; nam militum minor cohors vulnorum periculo, quam epidemiarum saevitie, quibus inprimis vulnerati corripuntur, orci faucibus traditur.

§. 11.

Inter causas, quae medicinae et chirurgiae divisionem induxerant et hucusque fovere videntur, inprimis sequentes memorandas esse arbitror:

Primo: Nimis vastus scientiae universae campus, et studium veterum et recentiorum cultura singularum doctrinarum sejuncta, ipsam scientiam ad altiorum perfectionis gradum evehendi.

Jam Herodotus hanc divisionem apud Aegyptos, populum de salute sua valde curantem, exstitisse narrat, affirmans: peculiare medicos sanationi singularum morborum ordinum incubuisse, ita quidem, ut alii solummodo morbos oculorum, alii morbos capitis, vel dentium, alii tandem reliquos tractassent morbos. Quid inde elucet, nisi conatus, cultura singularum scientiae partium sejuncta, universam scientiam ad perfectionis culmen attollendi?

Inter reliquas fuit praeprimis schola Alexandrina, quae chirurgiam et medicinam separavit, peculiari quodam nisu instigata, omnia separandi, distinguendi et in systema quoddam redigendi. Praecipue autem haec schola anatomiae corporis humani originem aperuit novumque incrementum dedit, qua exulta operationes difficiliore et majus periculum minantes suscipiebantur ita quidem, ut potissimum ab

illo tempore elementum medicinae chirurgicum firmæ basi inniti et quodam jure sua sponte evolvi potuisset.

Academia Parisiana chirurgiæ progressu eximio prae arte medica, suo vano splendore obdormiscente, primatum luctando consequi concupivit. Inde certamen gloriosum fuit provocatum, quod utrique summam præbuit utilitatem; tamen quamvis medicina et chirurgia separato studio excolebantur, id ipsum maxime reunioni oppugnavit.

Viri nonnulli eximii, qui indefesso studio arte periti vel medicinam, vel chirurgiam tractantes, usque ad nostra tempora de societate humana atque arte medica quam maxime meritum fuerant, tamen unam nonnisi doctrinam scriptis, vel unam tantum artem factis profitentes, certe sibi finem proposuerunt, ut in una doctrina excellere, eamque feliciter cum eventu excolere valeant. — Talique pacto haud fieri potuit, quin ambæ doctrinae, medicina et chirurgia, sua vi evolverentur, metamque consequerentur, quam separato studio consequi licuit. Hinc novus simulque amplissimus cognitionum oceanus aperiebatur, e quo assiduo studio haurire debet medicus, ut artem suam rite et cum decore profiteri possit. Altum evolutionis gradum, quo nunc medicina et chirurgia gaudent, nactæ sunt quidem separato tractamine; junctæ vero summum attingent culmen, et „plectere si nequeunt superos, Acheronta movebunt“. Prurit enim animus speculativus medicinae rerum scaturiginem, morborumque naturam ac essentiam eruere, nec videt, quam saepe nubem pro Junone amplectitur — ast chirurgia porrigit filum

Ariadneum — experientiam modestam, et ita sententias modo editas iterato examini submittit, ut nonum premantur in annum; ex altera parte chirurgiam scilicet ingenuas medicinae fideliter artes edocta, emolitur, nec sinitur esse ferox. —

Agnoscit scientia medica innumera adminicula, quorum assiduum tractamen virorum ingenuosorum conamina provocare potest per integrum vitae curriculum, si tam multa, quorum cognitio adhuc desideratur quodammodo explicarentur; tot voluminibus nostrae scatent bibliothecae, ut Nestoris annos numerare opus esset, si omnes libellos attenta et critica mente pervolvere conaremur, et quidem eo magis, quum omni anno novis experimentis eorum increscit numerus; — et tamen unus idemque medicus artem medicam fidei manu chirurgiae junctam profitebitur? Cognitionum, quae modo nunc a medico practico exposcuntur territorium certe est vastissimum; at tamen chirurgiam minime tam aliena est medicinae, ut medicum a caeteris seducat studiis, illisque valedicere ipsum cogat; nam iisdem innititur principiis, quibus medicina; iisdem indiget adminiculis; nec medicina nec chirurgiam multum sibi privum agnoscunt, atque aequabili et simultanea utriusque doctrinae cultura, plurima faciliora intellectu, hinc brevius absolvuntur, totiusque scientiae studium firma basi suffulcitur.

Magnus librorum acervus medico practico haud ullius est emolumenti, quum horae subcisivae vix sufficiant ex innumero farragine hypothesisum, sophismatum ac theorematum ea seligere, quae ipsi maximae essent utilitatis. Hoc eruditorum est officium,

qui e pulvere saeculorum praeteritorum illa recolligant, quae utilitatis prae se ferunt fucum, hypotheses veterum experientiae recentiorum adnectant, fontem, e quo hauriendae sunt cognitiones, aperiant talique pacto scientiae medicae historiographi evadant. Est, quod medicus, tempus fere omne aegrotis dicans, his eruditis viris summa encomia summasque gratias pleno de pectore canat, quum illorum potissimum conaminibus impeditur, quominus rudi empiriae sese tradere coactus sit.

Inter reliqua egregium et quasi prototypicum exemplar, plures scientias ad unum finem coalescere posse, nobis refert medicina publica, quae ultimis temporibus altum perfectionis gradum est adeptata. Utraque illius pars: medicina forensis et politica medica, qua adminicula agnoscit cunctas doctrinas res medicas tractantes, imo absque medicina et absque chirurgia concideret, et tandem jurisprudentiae cognitiones non superficiales exposcit. Qui hujus scientiae territorium definire vellet pro numero doctrinarum, quae in unum simul tendunt finem, forsitan sibi persuadere posset, nonnisi paucissimos raro ingenio praeditos ad hunc Parnassum scalas adscendere posse; nihilominus videmus coalitione multarum doctrinarum in unum finem hujus scientiae exercitium medicis etsi minoris frugis absque reipublicae detrimento transmitti posse.

§. 12.

Secundo: Medicus, qui quoque chirurgus necessariis gaudet virtutibus, rara erit avis — praeterquam operationes majoris notae raro sunt suscipiendae,

qua de causa numerus multo minor chirurgorum, quam medicorum exposcitur.

Ut arduum ac difficile opus ex asse explere possit chirurgus, chirurgiae operativae sese vovens, excultus sit medicus, etsi laurea non coronatus, et quasdam cognitiones scientificas sibi privas agnoscat. Inter has primas obtinet partes anatomia topographica, cujus cognitionem iterata rimatione cadaverum, praecipue autem illorum sibi adquirat, in quibus quaedam operationes rite fuerant institutae. Non minus accessoria erit cognitio anatomiae pathologicae; nam persaepe organa, structura, situ et forma mutata chirurgus erunt tractanda. Doctrinas physices ac mechanices bene noscat oportet. Praeterea autem quibusdam indiget virtutibus psychicis et physicis. Necessaria enim ipsi erunt: benevolentia, intrepidus animus, constantia, propositi sui tenax sit, etsi inhumanus ac crudelis adpareat, ad ultimum momentum quae necessitas exposcit persequens ac perficiens. Imaginatione gaudeat vivace, ut reviviscant ipsi omnes partes in compassionem vocatae, vel ut, si fata juberent, novam operandi methodum creare possit. — Sarta tectaque fruatur valetudine, utriusque manus dexteritate, manu intrepida, non tremiscente et summe agili. Fasta egregiorum scriptorum revolventes Celsi verba repetita videbimus, qui sequentia profert: „Esse autem chirurgus debet adolescens, aut adolescentiae prior, manu strenua, stabili, nec unquam intremiscente, eaque non minus sinistra quam dextra promptus, acie oculorum acri claraque, animo intrepidus, imisericors sic, ut sanari velit eum quem accepit, non ut clamore ejus motus, vel magis quam

res desiderat, properet, vel minus quam necesse est, secet, sed perinde faciat omnia ac si nullus ex vagitibus alterius affectus oriatur.“

Sat magni momenti erunt hinc proprietates, quae competunt modo illi, qui chirurgiam operativam professurus, quarum non minimas natura nonnisi filio dilectissimo concedit, aliae et fors potiores indefesso studio ac reiterato exercitio ipsi sunt adquirendae, et tamen medicorum quisque chirurgiae studio se dicet?

Cognitiones scientificas, quas chirurgia sibi privas exposcit, certe omnis medicus adipisci poterit, si curriculi medici teneram aetatem scientiae voverè voluerit. Anatomiae accuratior cognitio parabit et medico multa commoda, atque certe horas anatomiae studio dicatas non dolebit. — Plures multis exsurgent difficultates e virtute morali chirurgus operationes instituenti necessaria, quae tamen, quamvis minori gradu medicum decet. Ille, qui jam juvenis clinica chirurgica adivit, plurimisque operationibus ipse interfuit, atque voluntate firma praeditus est, sine dubio necessariam constantiam animique virtutem sibi acquirat. — Sensuum acuties quemlibet dignoscat medicum; repetitis exstipiciis atque exercitio manuum securitas dexteritasque acquiritur, tamen et manus minus securas, imo tremulas senum chirurgorum res delicatiorae saepe ad eventum perduxisse experientia testatur.

In gravem incidunt errorem, qui chirurgiae studium medico superfluum vindicant parci operationum instituendarum numeri causa; nam chirurgia non consistit unice in manuum exercitio, in institutione operationum; e contra summum perfectionis culmen nan-

ciscetur, si minimo ad sanitatem restituendam indiget operationum numero; — sat magna morborum dictorum externorum caterva operatione non indiget, dummodo tractantur arte et consilio justo.

Exstiterunt praeterea omni aevo medici, qui exquisitis cognitionibus chirurgiae excelluerunt, quamvis ipsi manus muneri non imposuissent, quum dexteritate necessaria carerent, quis enim sententiae opponere vellet: „Non omnia possumus omnes.“ Nec necessarium erit omnem medicum simul esse chirurgum exercitatum; ast noscat oportet morbum ipsum, sanationis momenta, operationis sequelas et, si necessitas urget, auxilium adferre valeat. Nec deerunt, nec desunt viri, qui in una vel alia scientiae sphaera excellunt, quorum consilium et auxilium in morbis majoris dignitatis quaeritur. Hinc in urbibus majoris ambitus nonnisi cognitiones supramemoratae medico erunt necessariae, ut aegri curam illis viris, qui in chirurgiae foro eminent, tradat operationemque chirurgo magis perito transmittet. —

Ars curam facienda longe aliam cantilenam canit ruri, ubi conjuncta medicinae et chirurgiae cognitio ex integro fit necessaria, quam saepe cernit perire aegrotos medicus chirurgiae ignarus, qui operatione justo tempore et rite instituta servari potuissent, et tandem, si ille, qui unum servavit civem jam corona laurea dignus erit, quae erit lucta illius, qui sibi perditam unius nonnisi hominis vitam opprobrio facere erit coactus? Hisce sub circumstantiis saltem illas operationes perficere valeat medicus, quas procrastinasse doleret, imo, quas altera die nonnisi in cadavere instituere posset; quibus imprimis accen-

sendas arbitror: phlebotomiam, applicationem cathederis, amputationes, herniotomiam, extractionem peregrinorum in oesophagum vel laryngem delatorum, operationes tandem nonnullas forum obstetricium respicientes. Difficiliores, quae non instantaneam expectunt susceptionem, ut e. g. cataractae operationes, extirpationem periculis plenam fungorum late serpentium, cistotomiam transmittet chirurgus exercitato, quorum plures in qualibet regione, sapienti nostro regimini subjecta, reperisse fas erit.

§. 13.

Tertio: Vis consuetudinis, quae in populum et medicos juvenes imperium suum exercet, atque majores temporis aerisque impensae, quas exposcit unita scientia, tempore disciplinis dicato, addiscenda.

Quam difficile sit opus, praeconceptas populi ideas subvertere penitusque tollere, ex separatione chirurgiae medicaeque artis elucet; — quo semel est imbuta recens, servabit odorem testa diu, — naturam expellas furca, tamen usque redibit. — Admonitiones clarissimorum artis nostrae virorum, decreta regiminum sapientium omnia vana, oleum operaque perditae fuerant. Tempus nonnisi eventusque fausti, quos reunio utriusque scientiae observare licuit, has imaginarias ideas penitus evertere valebunt.

Vi autem consuetudinis non solum profanum vulgus cogitur, imo medicorum versatur urna — eodem coguntur omnes. Una pars medicorum juvenum faustis sub auspiciis studio incumbit ita, ut utrique doctrinae omni assiduitate sese tradere et nocturna versans manu, pedesque versans diurno libros aulas-

que clinicas, in utroque excellere possit; — ast com-
modo suo inserviens, morem consuetum adcusat, et
unum nonnisi addiscit. Altera pars fervido studio ut-
rumque amplecteretur, ast infausto omine summis
temporis impensis necessaria nonnisi pro frugibus
consummendis sibi acquirit, horasque subcisivas tan-
tummodo scientiae addiscendae dicare valet. Attamen
illi, objurgare mihi quidam possint, alia addiscant;
nam quis medico, non ex integro suae artis gnaro,
sese tradere vellet? Agitur de vita, — agitur de cen-
tro et foco societatis humanae, de homine ipso. —
Nihilominus ex illis, quibus thesauri non erant coa-
cervati a parentibus, quorum incunabula non auro
argentovo refulgebant, prototypi nostrae scientiae
prodierunt et qua sidera primi ordinis coelo medico
splendent. — Seriori tempore cognitiones, quas stu-
diosi addiscere non poterant, binis pedibus inceden-
tes colligere cognoverunt; et ita factum est, ut res-
publica et privata summis encomiis illos dignos ha-
buisset, etsi, doctrina serius imbutis, charta perga-
mena non amplius cordi fuerit. Nec ullus sanae men-
tis contendere vellet, solummodo eum medicum ex
omni parte suo officio fungi posse, qui tempore ex
lege definito omnia sibi acquisivit pergamena; nam
non omnibus licuit ita felicibus esse, ut certis inter-
vallis omnia praestare potuissent. Summus honos et
laus nomenque manebunt illis, qui fluctuante statu
rerum res ita dirigere satagebant, ut nonnullis an-
nis praeterlapsis medici re et nomine tales exsurge-
runt. — Erit igitur officium medicorum juvenum,
absolutis studiis, praestitisque praestandis, per ali-
quot annos in urbibus versari, in quibus nosocomia

exstant, quae adeuntes illa, quae adhuc desunt, addiscere valeant. Vobis collegae dilectissimi, qui adhuc fervore scientiam colitis, in memoriam revoco aedes publicas saluti aegrotorum benevolentia regiminis nostri dicatas — ita vobis licebit, ut medicorum coryphaeis adjungamini.

§. 14.

Ajunt quarto nonnulli: Emolumenta medicorum et chirurgorum unione imminuuntur; — scientifice eruditi medici rari existentiam tueri nequeunt; — medicus majorem aegrotorum numerum nequit tractare, si jungit medicae arti chirurgiam; — denique medico dedecori est, si negotiis chirurgicis vilioribus fungitur; — quid demum medici, quid chirurgi, qui nunc modo existunt, quid? an sibi acquirant illa, quae modo adhuc desunt? an privarentur concessione, qua antea gavisī artem exercebant? Neutiquam — minime chirurgos ictu electrico omnibus imbues scientiis medicis, nec eo injustitiae prodibis, ut una vice jure privares medicam artem exercendi. Ex una parte alios meliores pro tempore non substitues, ex altera chirurgi quoque minus eruditi de humana societate et de civitate saepe tam multa sibi promeruerunt, ut pia vota pro illis adscendant. Nova uno fulmine nunquam in scientia nostra institui possunt; — si vero ephebea nostra medicos aptos sensu significationis latissimo dimittent, jam post aliquot lustra buccis plenis canemus et illa assequemur, quae uno ictu nunquam attigissemus.

Medicum scientifice eruditum rari existentiam tueri non posse, hinc inde docet experimentum; —

sed sententia non ex omni parte est vera. Si quosdam hisce difficultatibus pressos vidistis, rogo: quae fuit hujus phaenomeni causa? In illis locis eorum utilitas non eadem fuit quam chirurgi, qui omni casu auxilium etsi nonnunquam dubium tulit, dummodo medicus ad res chirurgicas, vel parturientium rogatus, chirurgi artem implorare debuerat. Rusticus simpliciori adsuetus, simplicem selegit viam fidelisque mansit chirurgus; si autem eruditi medici haec omnia praestare valerent, certe emolumenta sufficientia ruri sibi pararent.

Negari nequit, medicum utramque doctrinam profitentem magnam aegrotantium cohortem curare non posse, tamen differentia non erit tanta, quam quae modo nunc existimatur. Magna officiorum pars, quae nunc praestat chirurgus, parabolanis aptis transmitti poterit; caeterum regimen non curabit, quot aegroti tractentur ab uno medico, sed quomodo et quale auxilium medicus ipsis adferret.

Dignitas et auctoritas medici minime infringetur chirurgica negotia suscipientis, simul ac omnes medici iisdem fungantur officiis, neque munus viro, sed vir muneri honorem circumdat.

§. 15.

Quinto: Defectus institutorum, in quibus studiosi utramque scientiam ad amussim addiscere valeant.

Instituta, quibus nostro sub clementi regimine gaudemus, ita sunt directa, ut quivis Machaonis artis assecla utramque doctrinam ad amussim edoceri possit. Cuicumque aulae omnes patent, aequo pede pau-

peres cum divitibus incedere possunt — coram scientia, ut coram Deo omnes iidem; existunt imo apud nos summa regiminis et privatorum munificentia stipendia, quibus paupertate pressi donantur, ut fido corde studiis se tradere possint, dummodo aliis in civitatibus aditus ad auditoria auro argentove sit venalis.

Ast dicent alii: numerus illorum, qui collegia publica aulasque clinicas adeunt, est justo major, quam ut quisque omnia necessaria proprio intuitu adspicere et addiscere possit, dexteritatem autem in operationibus instituendis plane non adipiscetur. Concederem haec utique, si juvenis restringetur ad collegia ephbeaque clinica; existunt vero variae aedes publicae, in quibus milleni aegrotantium curantur ac sanantur, quae medicorum quilibet adire potest, ut ex omni parte scientiae instituatur. Cuncta nosocomia sint seminia pro medicis, qui cum decore suo munere fungi concupiscunt. In omnibus scholis practicis, quae amplis nosocomiis adjunctae adparent, occasio sat frequens tibi datur rimante cultro necroscopia instituendi et operationes in cadavere perficiendi, quae occasio, si rite in auxilium vocaretur, cuilibet dexteritatem sufficientem exhiberet, cui innixus ulteriorem perfectionem ipse adipiscere valebit. Praeterea augustissimi nostri Imperatoris benevolentia et gratia institutum exstat primum et celeberrimum re et nomine pro illis, qui prae aliis chirurgiae operativae sese vovere concupiscunt. — Dummodo ergo studios celeberrimis institutis, quam maxime potest, utatur, certe felix erit praedicandus, et solatium praestare valebit illis, qui deinde omni jure ipsi confi-

dent. — Medicorum juvenum erit culpa, si his sub rerum conditionibus in morbo chirurgico ignorantiam fatentur; quam chirurgus diligens, ingenio praeditus, quem nunc ephebea nostra dimittunt, in morbis internis nunquam ostendet. — Quamvis ex jussu regiminis unio artis medicae et chirurgiae nondum cuilibet fuerit praescripta, qui nomen medici aemulat, tamen omnibus, qui conjunctae scientiae incumbunt facultas votorum compotes evadere concessa est, imo regimen haec desideria respectis vicibus patefecit.

§. 16.

Causae scientiae medicae divisionem excitantes et foventes jam sunt extinctae aut extinctioni proximae. Parcus medicorum numerus primus erat separationis impulsus — horum abundantia unitatem restituet, et quae scientiae patriaeque amor provocare non poterat, auri sacra fames perficiet. Praeconceptarum opinionum commenta unam artem medicam dirrupuerunt in plures cohortes — judicia ac sapientia civitatum unionem scientiae medicae confirmabunt. — Opinio nonnisi separatas hasce doctrinas excoli posse jam penitus diruta jacet; nam chirurgia ultimis lustris viris commissa, qui cognitionibus medicis scatent, eo pervenerat, ut medicina antea superba et de principatu gavisora ipsa porrigat manus foederi renovando. Honore summo, qui ubique locorum chirurgus erudito debetur, omnes praeconceptae opiniones evertuntur et ter quaterque fortunatum saeculum, quo unam nonnisi triumphantem medicinam cerneamus. Haec tempora nostram memoriam adhuc felicem redditura ex sapientissimis civitatum institutionibus

virorumque ingeniosorum indefesso labore auguro; celerrimo enim passu obviam imus huic beatæ ætati; parietes enim unionem arcentes diu jam concussi, imo sunt fracti, etsi non ex integro corruerint. Disparebit ille discessus, ut omne, quod scientias evolvendas cohibet, dummodo utraque scientia eo pervenerit, ut non procul ab ultima perfectione existat; — tunc ambae vinculo unitæ adparebunt, minime vero coacervato acervo singularum cognitionum, sed interno vinculo junctæ manus sibi invicem porrigent, talique pacto vivaci foedere unitæ nosologiam therapiamque veram specialem amplectentur. Donec hæc fortunata epocha fuerit ingressa, nonnisi fragmenta existunt, quæ sui invicem egent, ut unum quoddam constituantur.

Utramque doctrinam sociato foedere exerceri posse fida docet experientia, cum recentiorum et antiquorum viri plures celeberrimi utramque optimo cum successu professi fuerant.

§. 17.

Commoda, quæ ex illo connubio in scientiam et hominum salutem redundant, sat magni sunt momenti.

Quod scientiam ipsam ejusque cognitionem attingit, omnes artem medicam professi, modo nomen medici, modo chirurgi vindicantes, eo consentiunt, chirurgiam absque eruditione scientifica medica exerceri non posse, hinc superfluum censeo, hæc fusius enodare, ne me Crispini scrinia lippî compilasse putet. — Minori perspicuitate influxus benignus chirur-

giae studii in medicinam addiscendam et faciendam agnoscitur.

§. 18.

Consistit vero officium medici in morbi cognitione et in medela apta eruenda ac exsequenda. Ast morbum cognoscet, nonnisi symptomatibus characteristicis erutis, e quibus essentiam seu naturam morbi dignoscere valebit. In eruenda morbi imagine externa momenta substratum nobis porrigunt, quae altior animi facultas unacum sensu interno in quemdam ordinem dirigit, ita ut homogenea jungantur, sibi opposita separentur — uno verbo forma et essentia morbi cognoscatur. Disquisitio ergo circa morbum erit duplex, et duplicem hic discernimus agendi sphaeram, illam sensuum internorum et externorum. Sensuum cultura, absque dubio, quam maxime requiritur, ut phaenomena ex organismo aegro redundantia eruantur. Inter sensus externos vix ultimum locum obtinet sensus tactus, cujus iteratum exercitium necessarium, ut perfectionem attingat, quae quoque ad morbos internos eruendos saepissime requiritur. Ut vero ille sensus exerceatur, occasio optima nobis arridebit in observandis morbis externis. Si sententia Aristotelis, naturae scrutatoris, cujus nomen nostra quoque saecula superabit, quodammodo veritatem attingat: „nil esse in intellectu, quod non prius sensus perceperit“, certe hic princeps erit ipsi locus. — Quum jam scientiae psychohistoricae, inter quas physicam, botanicam, minerologiam et zoologiam retulisse juvabit, quarum studium, qua praeliminaria artis nostrae gradus ad Parnassum medicum

aperit, praeter commoda, quae cognitio universi praebet, medicum adolescentem fida manu eo ducant, quod eum potissimum doceant homogenea, similia jungere, heterogenea sejungere, et characteres, ut ita dicam, addiscere, quibus similia a se invicem disjungantur, eumque hinc facultate donant, cuilibet naturae producto locum determinare, quem natura praefixit, atque ita eum ad morbos dignoscendos praeparant; quo majus erit emolumentum pro diagnosi morborum interiorum ex addiscendo externos sic dictos morbos redundans: Phaenomena enim morborum exteriorum non tam facile sensus effugiunt, facilius percipiuntur; hinc quoque prototypi evaserunt, quibus excolenda scientia, qua basi, innixa est. — Est autem medici, symptomatum ortum, significatum ac dignitatem noscere; — quanto facilius haec praestabit medicus exercitatus prae minus erudito? Nonne multo majori securitate ophthalmiater symptomata oculi, — nonne multo certius obstetriciae artis gnarus symptomata in apparatus genetico circumversantia eruere atque recte aestimare valebit? Mutationes quoque noscat medicus, quas structura et functio organi subivit, e quibus symptomata emergunt. In morbis externis mutationes organicas ac phaenomena inde prodeuntia uno adpectu saepe cernimus, — ex morborum interiorum symptomatibus quadam nonnisi cum verisimilitudine organicas mutationes hariolari valemus. Accurata cognitio morbi decursus, naturae convenientis aequae medicum decet, quam notitia essentiae morbi, ut disquirere valeat therapeuticas institutiones, tela enim praevisa minus nocent — et sic non ignarus hostis, quam oppugnat ar-

mis succurere discet. Nec ullo temporis momento silet natura, omni horae scripulo mutationes eveniunt, aliaque morbi erit imago, quam in morbis externis tuto oculo persequi — in internis vix certi augurare possumus. Mutationes vero essentialia in multis morbis eadem, sive superficialia nonnisi tetigerit morbus, sive ad penetralia intima migraverit, ut e. g. in inflammatione, helcosi, induratione, malacia, gangraena, haemorrhagiis, aneurismate, oedemate, hydrope, pseudoplasmatibus aliisque, nonnisi pro varia structura atque functione organi affecti modificatae, variam ludunt scenam. — Nonne medicus ex accuratiori cognitione decursus alicujus morbi externam solummodo superficiem devastantis, majori acutiae mutationes organicas clarius intuebitur, si hic idem morbus in intimis penetralibus praedominium sibi arrogaverit?

Via fere naturalis discendi et ad altiorem perfectionis gradum adscendendi in quavis scientia haec est, ut a notis, simplicissimis ordientes transeamus ad complicata et magis obscura, ut certi prius cognitionem adipiscamur, hanc retineamus huicque innixi fundamento concludamus ad illa, quae nondum veritatis luce splendent. Nonne eandem viam sternere debemus in scientia nostra addiscenda? Nonne haec via erit unica naturalis, tuta atque optima, ut praefixam metam tandem assequamur?

§. 19.

Medici divinum nomen nonnisi ille sibi vindicat, qui sagacitate et prudentia finem therapeuticum determinare, atque aptissimis remediis assequi valet.

Disquisitio therapeuseos scaturit ex cognitione morbi plenaria, i. e. ex morbi anamnesi, diagnosi et prognosi; medicaminum selectus e cognitione eorum efficientiae in aegrum organismum atque ex notitia eorum adplicationis methodi.

Ad quorundam morborum, foro medicinae adscriptorum, therapiae modificationem et inversionem non minimam contribuit symbolam accuratiori experientia provocata idea de essentia et therapia morborum, chirurgiae territorio adsignatorum, in externa organismi superficie sedem figentium. Sic anatomia pathologica nos edocuit, in feбри nervosa cum ileitide ulcerosa, — quam pathologi nostri aevi nomine non ita sano typhi abdominalis insignire praeplacuit, intestini tenuis adesse ulcera, quae therapia minime ignorare debet. — Ni tractamen ulcerum irritantibus et stimulantibus remediis renovatae chirurgiae experimentis, qua nocivum cognitum fuerit, certe seriori nonnisi tempore idea subvenisset, ab his remediis abstinere in morbis internis, in quibus ulcera adsunt; imo tractamen stimulans per pristinam methodum ulcera curandi, canone quodam sancitum esset, talique pacto plures adhuc typho abdominali decumbentes, qui rationali hodierna therapia vitam recuperarunt, methodo stimulantis succumbentes ad tumulum migrassent.

Medicus vero, ut remedia fini praeposito adaptata seligere valeat, eorum agendi modum et adplicationis methodum noscat, oportet. Cum vero vix in ejus sit potestate, morbos internos absque remediis chirurgicis sanare, accurata quoque remediorum chirurgicorum cognitio ipsi erit summe necessaria.

Reminiscor uniceae phlebotomiae, — a nonnullis vilipensae et fere despectae, cujus effectus valde variat pro ratione, qua absolvitur. Quantum utilitatis pro aegro eveniret, si medicus aegrum curans ipse hanc operationem susciperet: operatio vix transmitteretur alteri horae; medicus ipse immediate videret sanguinis conditionem; ipse curare possit, ut sanguis pleno rivo fluat, atque parciore sanguinis copia educta tamen optatum effectum producat: Ex conditione sanguinis hinc inde edocemur, sufficere minorem dosim laticis vitalis educendi, quam quae ab initio fuerat definita; imo venaesectioni plene esse valedicendum; ibi medicus ipse venam tusam ligaret — et quam saepe eventus tristes venaesectionem infau- sto omine a rudi institutam manu sequentes arce- rentur!

§. 20.

Quemadmodum e praegressis elucet, scientiam ex medicinae et chirurgiae unione sat largos carpturam esse fructus, pari passu connubio illis certius satisfiet, quae civitas et societas humana exposcit. Utilitas summa civitati redundat ex medicinae perfectione, hac unione promota, quam ille nonnisi rite dijudicare poterit, qui separationi tam diu imperium tenenti nunquam obtemperavit; influxus vero benignus in societatem humanam, quem medicina publica exerit, cuilibet patet, etsi per transennam nonnisi relationes hominis, civis instar considerati, cognoverit. Nec amplius monitu opus est, haec commoda praecipue illi adfluere, qui auxilium medici impetrare coactus est. Levis tandem recordatio periculorum ac

morborem, quibus milites belli tempore subjiuntur, unionis utilitatem et necessitatem pro medico castrensi extra omnis dubitationis aleam ponet.

§. 21.

Quae in his pagellis sparsim sunt adducta, qui mente attenta pervolverit, ipse sibi persuadebit: medicinae et chirurgiae studium foedere benigno conjungendum esse; — artem conjunctam exerceri posse; — illis autem, qui non nisi morbos internos curandos sibi proponunt, studium chirurgiae utile fore tam morbis cognoscendis, quam arti faciendae; quia inde facilius ac certius morbos internos dignoscet, decursum eruet, therapiam diriget scientiaeque fines amplecti valebit; accuratori aegroti examine instituto definiet, an chirurgica manu, an medica cura opus sit, quod vix, ac ne vix quidem ab aegro ipso determinari potest; necessitate urgente necessaria ipse perficiet, aut medico chirurgo magis perito transmittet operationem, consummatam autem rite justo iudicio substernere valebit.

Vir, boni utilisque fautor, animo sat jucundo perspiciet numerum illorum auctum, qui majori assiduitate, quae tempore sementis exposcitur, non defatigati, omnes nervos eo intendunt, ut post aliquot annos illas possideant cognitiones, quae scientiam medicam universam ipsis illustrent, eosque simul donant facultate, ut artem longam brevius addiscant atque majori securitate et energia in salutem humanae societatis profiteantur, exercent, colant.

Ardua res est, et via difficultatibus plena, sed haec unica ineunda, haec una et sola permittit, me-

dicum juvenem nil conscire sibi, nulla pallescere culpa; omnia tunc fient, fieri quae posse objurgatores negabant; — ita animo tranquillo et impavido difficile munus absolvet medicus, et ubi jam conclamatum est — conscientia sui ipsius solatium hauriet. Virium hominum sunt certi fines, ultra quos existere nefas, — ast pollet multum voluntas firma — dirigantur modo recta via vires. —

Theses defendendae.

I.

Antiquissima medicinae pars anatomia est, pulcherrima physiologia, difficillima pathologia, tutissima chirurgia, nobilissimus scientiae *Hippocraticae* flos medicina publica.

II.

Anatomiae subtilioris cognitio, nec medicum nimis speculantem, nec chirurgum timidum faciat oportet.

III.

Anatomia pathologica, ne aridum colat solum, praxeos medicae consilio fideliter juvetur.

IV.

Quot bona, tot mala microscopia peperere.

V.

Chirurgia medicinae non serva est, sed soror aetate major.

VI.

Exstat lex naturae, qua phlogosis nunquam morbus est primarius, sed effectus morbi et reactionis organismi viventis.

VII.

Febris non est morbus, sed vitae in morbum renisus.

VIII.

Congelati combustione pereunt.

IX.

Omnis haemorrhagia est passiva dicenda, si vasa tantummodo respiciuntur sanguinem fundentia.

X.

In nevropathologia multa sunt probabilia, obscura longe plura, nil autem incertitudine certius.

XI.

Omnis fere morbus psychicus concomitantem somatopathiam agnoscit.

XII.

Si alicubi, certe in medicina multa scire, pauca agere oportet.

XIII.

Ubicumque naturae facultas, morbum brevi, tuto et absque sequela mala sanandi extra dubium est, hic omnis absit artis interventus.

XIV.

In omni morbo, quem natura sola saepius sanavit, sanationis hujus naturalis rationem medicus habeat, atque sanationis artificialis opus ita dirigat, ut quousque licet naturalem imitetur.

XV.

Quo simplicior medendi et operationis instituendae apparatus, eo tutior, melior magisque rationalis.

XVI.

Quaelibet cataractae operationum, si indicata, optima.

XVII.

Imaginatio multorum morborum mater et medela.

XVIII.

Euthanasia, sive ars extrema vitae momenta minus dolorosa reddendi, inter medici officia haud ultimum est.

XIX.

Salus infantis, nondum utero enixi, matris saluti postponenda.

XX.

Inter sanctissima medici officia pertinet tutela puellarum gravidarum contra parentum crudelitates.

XXI.

In scientiis empiricis auctorum auctoritas valeat
minimum, sed facta faciant plurimum.

XXII.

Medicinae et chirurgiae studium cuique medico
juveni foedere benigno conjungendum est, etsi non-
nisi morbos internos curandos sibi proposuit.

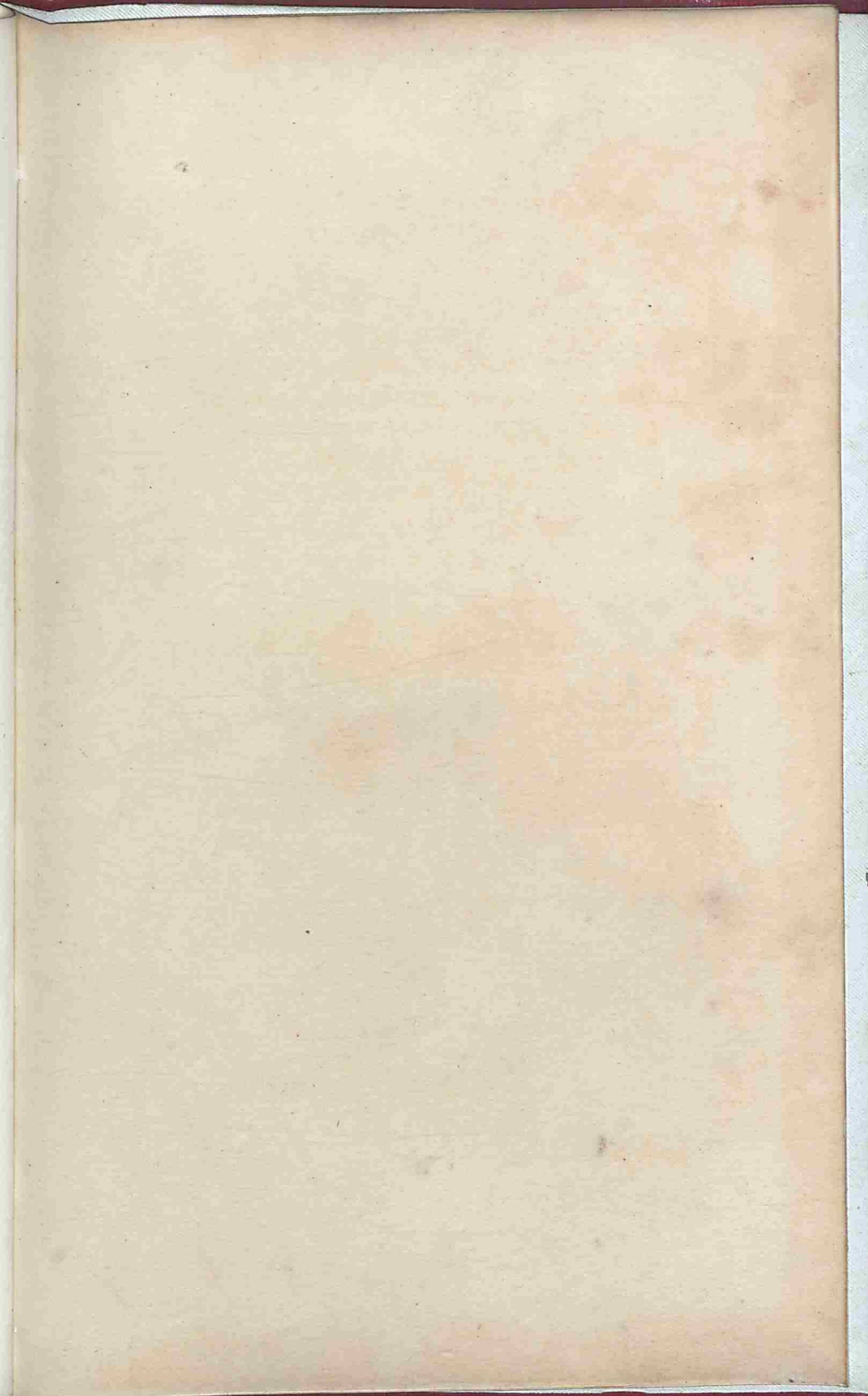

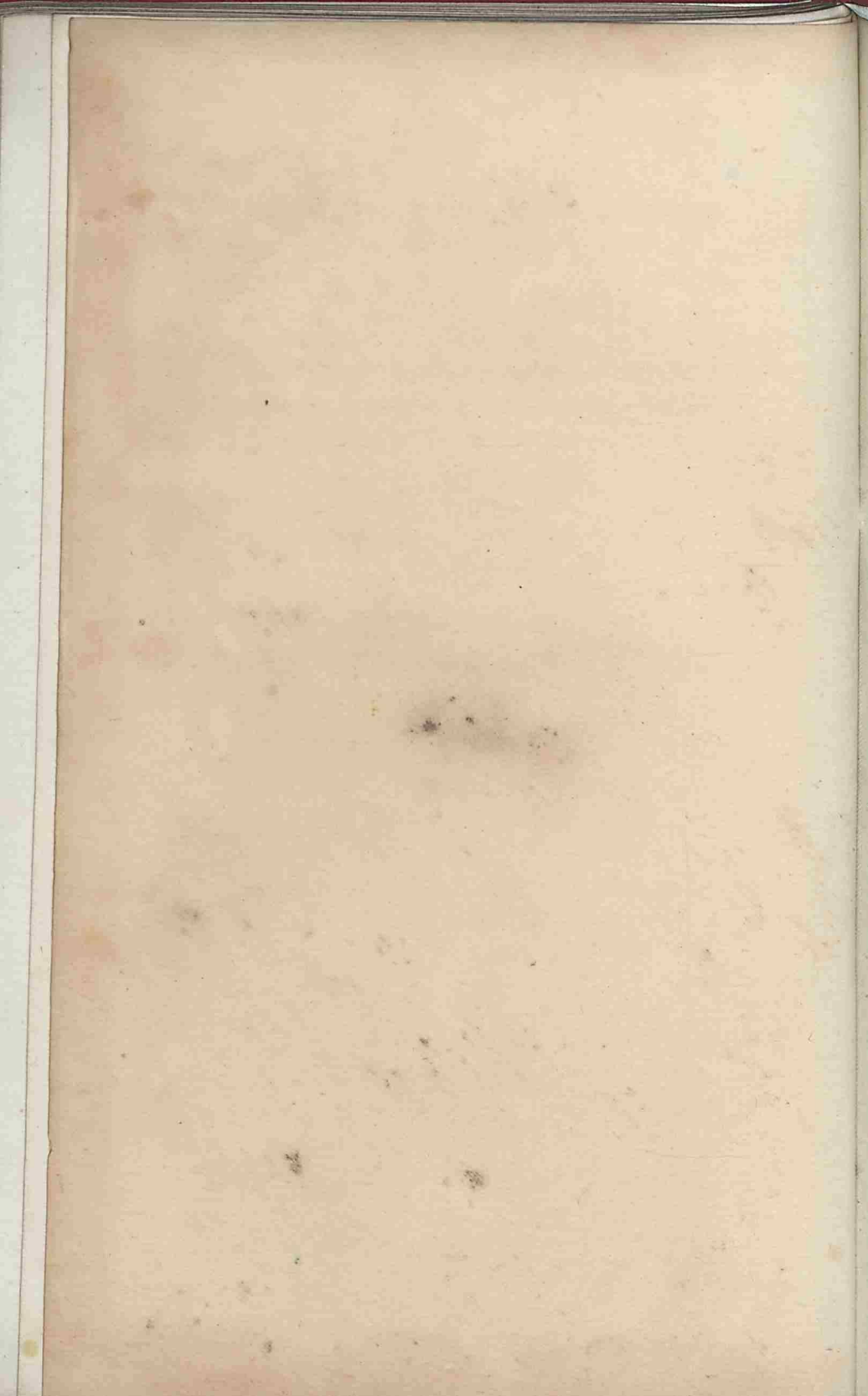
In science, especially in the study of
astronomy, the most important thing is to

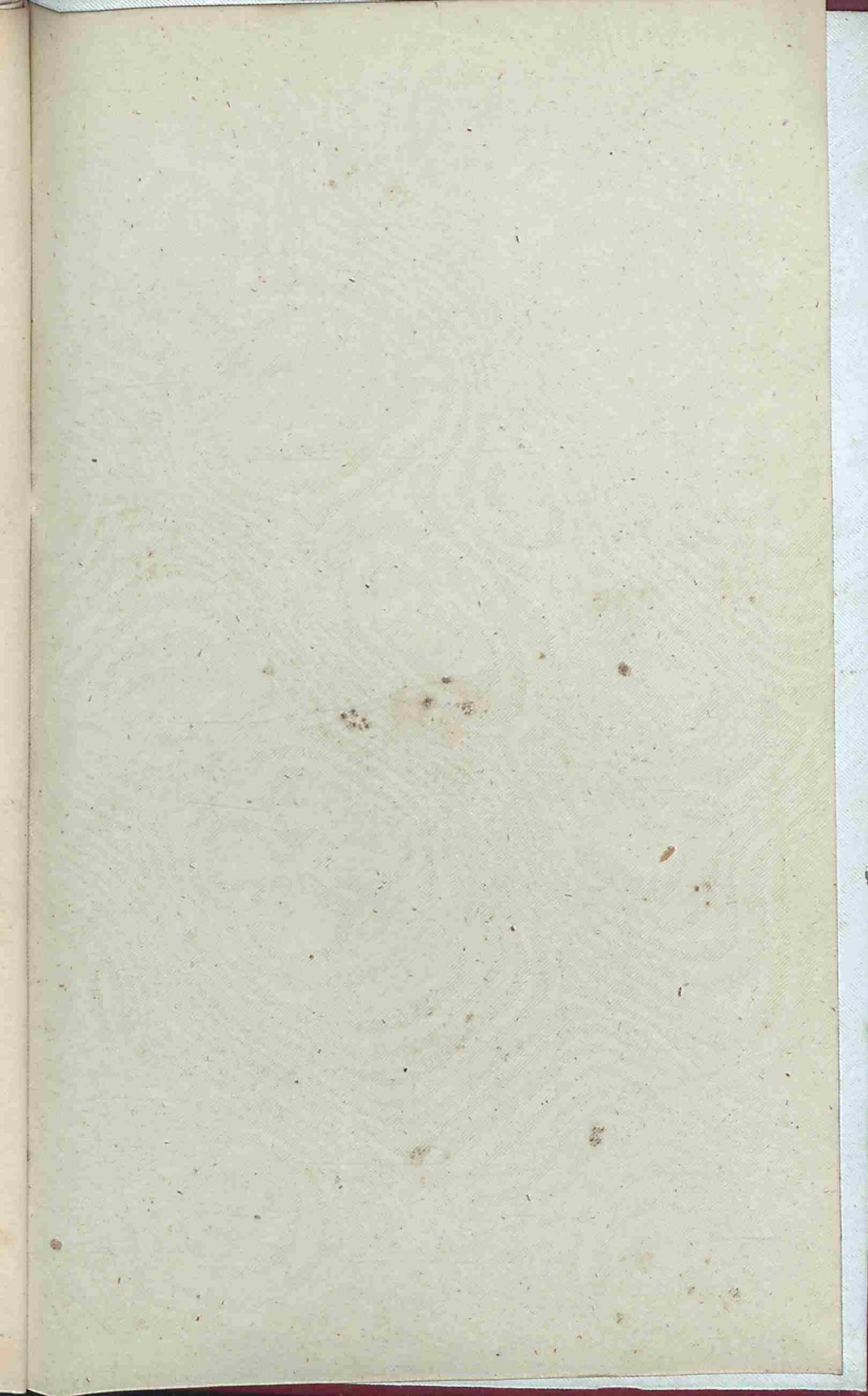
observe the stars and planets, and to
record their positions and movements.

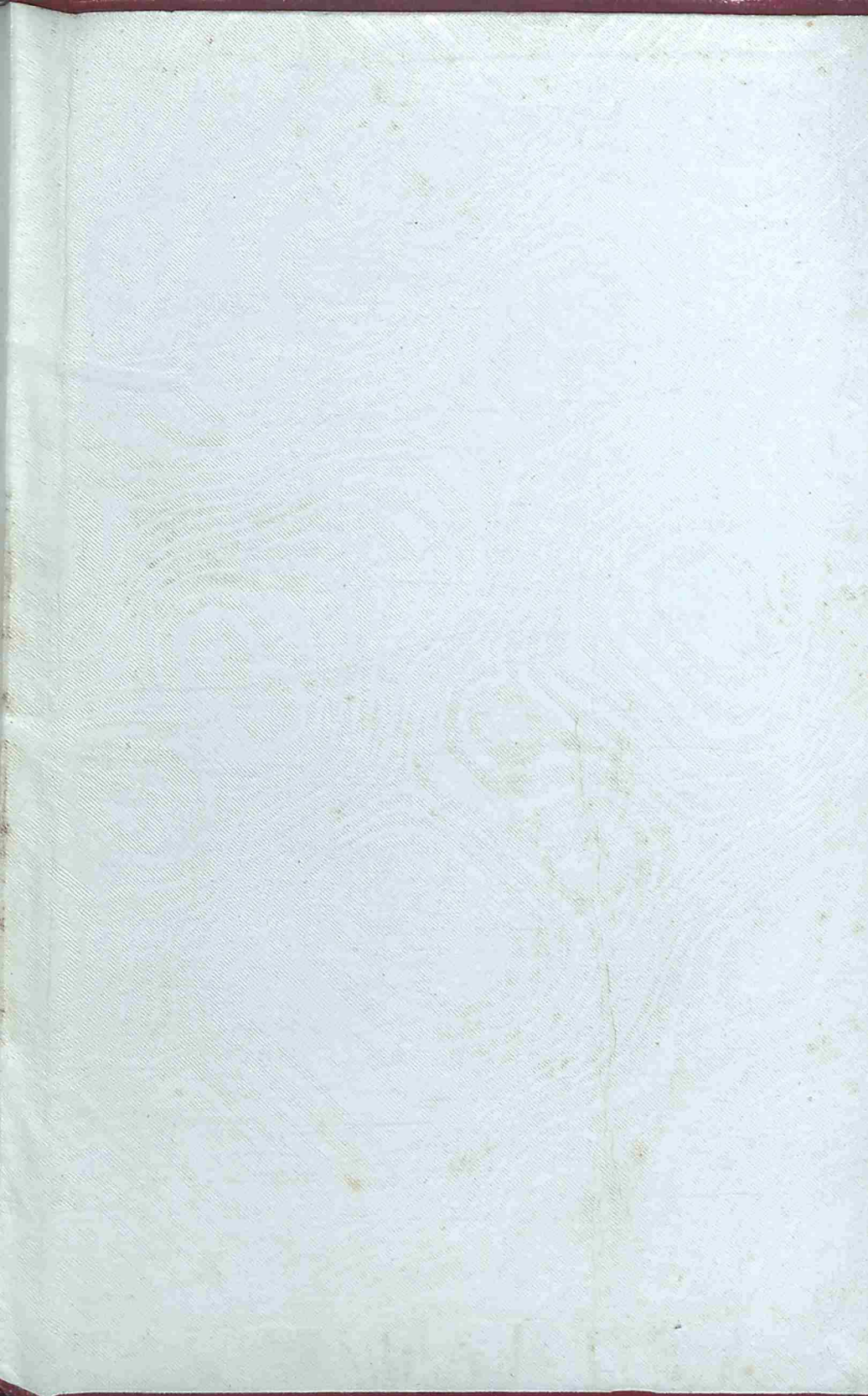

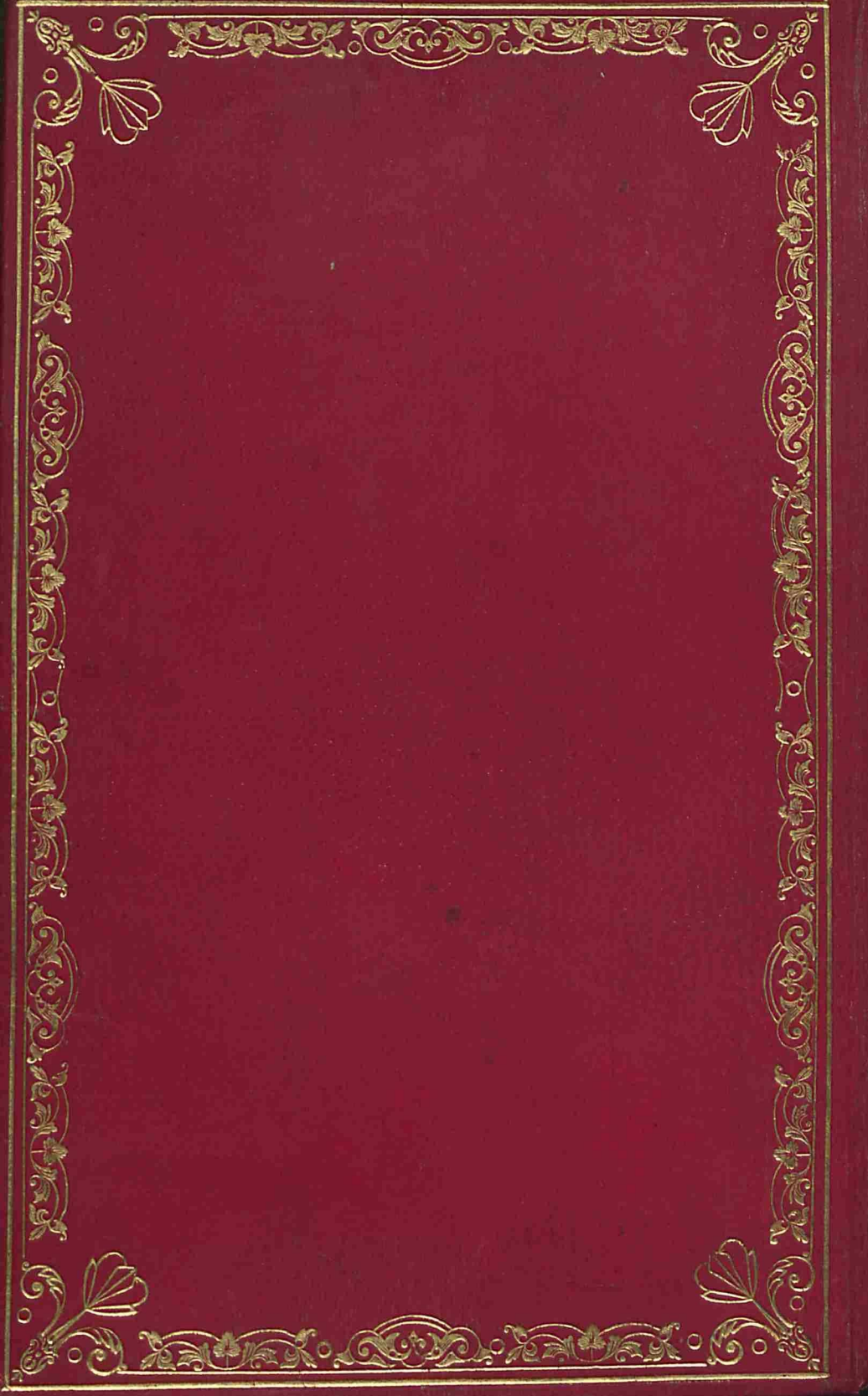

www.books2ebooks.eu